

est de puțin favoritism există în armata germană.

— Privește pe al doilea fiu al meu; el are deja 12 luni de serviciu și nu face parte din nici o promoțiune, pe când alții sunt propuși pentru un alt grad numai după câteva săptămâni.

— Cum e cu puțința aceasta, Excelență?

— Nu știu. Am făcut o anchetă spre a ști dacă se făcuse culpabil de vre-o lipsă de disciplină. Ei bine, de loc; purtarea lui din contra a fost din cele mai satisfăcătoare. La lupta de la Mars-la-Tour, el a marșat în chip strălucit careurile francezilor, tot așa de strălucit ca și alți camarazi ai lui. La reînțocare, el a salvat viața la doi dragoni cari căzuseră de pe cal și pe cari i-a luat pe fiecare de câte o mână. E bine de a nu se practica favoritismul dar' e trist de a nu recunoaște serviciile aduse.

Câteva luni mai târziu, cei doi fii ai colonelului trebuiau de altminterlea să fie promovăți la gradul de oficer.

În timpul acestei lungi curse în trăsură intră alte lucruri cancelarul mi-a făcut povestirea dramatică a luptei de la Rezonville de la 18 August la care el asistasese. Am făcut aluziune mai sus și am spus, că mi rezervam de a raporta această povestire mai târziu.

— Am trimes să bea caii noștri, — mi-a povestit dl de Bismark, — și noi ne înecăm, regele și eu, lângă o baterie care tocmai deschisese focul. Francezii nu răspundeau; dar' pe când credeam, că lucrurile lor fuseseră distruse, ei își concentrau mitraliezele lor și gurile lor de foc pentru o sforțare supremă. De odată ei începură un foc teribil cu obuze și proiectile de calibru n.c. Un sgomot sinistru a umplut aerul; nu erau decât bubuituri, urlete și fluierături. Regele fu tîrît departe de noi de generalul von Roon, care l'a așezat la urmă. Eu rămâneam lângă baterie, și făcusem pregătirile mele, în caz de retragere spre a sări pe un chesou din apropiere. Noi ne așteptam într'adevăr ca acest atac să fie susținut de toate forțele infanteriei franceze, și mă temeam de a fi făcut prizonier; m'aș fi apărât de altminterlea până la capăt cu revolverul meu, căci aveam 6 gloanțe gata și alte 6 de rezervă.

„La sfîrșit, mi-se aduse calul și putui să ajung pe rege. Dar' avui încă de luptat cu animalul meu, care spăriat de sgomot, făcea niște sărituri grozave în toate părțile. Obuzele treceau aproape toate pe de asupra capului meu și cădeau în totdeauna în spațiul pe care trebuia să-l traversez. Trebuia în curînd, ca regele să se retragă la spate și mai mult încă. Niște oficeri au venit de mi-au spus aceasta și eu m'am dus de i-am zis-o. Regele îmi spuse că avea foame, și că voia să mănânce ceva. Numai la o cantină îi găsirăm ceva de beut: vin și nițel rum prost. Cât despre mîncare, nu era de cât pâne rece. După ce se căută prin toate părțile, se găsiră două cotlete într'un sat tocmai ceea ce îi trebuia regelui. Nu era nimic ceea ce să se dea pentru cealaltă. M. Sa dori apoi să doarmă în trăsura, între caii cei morți și soldații grav răniți, cari zăceau la pămînt. I-ee găsi cu mare greutate un sădăpost într'o miserabilă colibă. Cât despre mine trebuia să-mi caut adăpost într'altă parte. Lăsând pe tînerul duce ereditar de Mecklemburg ca să păzească trăsura, m'am dus la Sheridan, să fac o recunoaștere spre a găsi un pat. Noi găsirăm o casă care tocmai ardea; apoi a doua, a treia și a patra erau pline de răniți de la pivniță până la pod. N'am fost primiți; dar' în ultima casă zării o fereastră neluminată. Întreabai cine locuiește acolo. „Nu sunt decît soldați răniți“ — mi s'a răspuns. „Ei bine, mă duc să văd“ — zisei eu. Și urcai scara. Nu era nici un rănit în odaie și erau chiar trei paturi bune cu saltele curate și în de ajuns pentru noi, în cari dormirăm ca niște prinți. Ca hrană, în timpul întregii zile, n'am avut de cât o bucată de pâne și nițică brînză. Seara, ni se găsi cinci sau șese oue. Cei doi țovarșii ai mei voiră să le fearbă, dar' mie îmi plac crude. A trebuit să fur oue, am spart coaja cu garda săbiei mele și le-am sorbit repede. Abia a doua zi de dimineață, după 36 de oare, avui ceva cald de mîncare.

În acest timp și pe când cancelarul vorbea, noi sosirăm la Buzancy, care era punctul de concentrare al trupelor. Regele își făcu apariția la 11 oare și jum., și aflară că francezii își păstraseră pozițiile lor. Ieși din Buzancy cu cancelarul și mă urcai cu el pe o mică înălțime, la patru kilometri de acolo. În curînd auzirăm bubuituri repetate. — Aide, e artileria, — zise ministrul.

Două coloane de infanterie erau la oarecare distanță de noi, lângă mai mulți arbori; le-am arătat ministrului, dar' ele erau așa de depărtate, în cât a trebuit să-și pue ochelarii și aflai atunci că el făcea în totdeauna așa când voia să privească la oare care distanță. Departe, la spatele unei ridicături de pămînt, se puteau vedea câteva linii întunecate, nemiscate; erau trupele franceze. După hartă, era acolo satul Stanne. Noi aflară mai târziu că împăratul Napoleon în persoană se afla acolo și că așezat la luptă.

Focul nu întîrziă să înceteze în partea stînga, dar' fu reluat mai puternic în marile platoa de Beaumont, care se întindea la dreapta. Era acolo și o mică ridicătură pe care se afla regele, încunjurat de prinți, de generali și de oficeri de stat-maior. În această parte se îndreaptă cancelarul. Il urma și asistai, lângă el și lângă rege, la lupta de la Beaumont.

Lupta de la Beaumont a durat până la apusul soarelui, și când noaptea a început să vină, regele era încă așezat pe scaunul seu, urmărind prin lorneta sa peperțiile supreme ale luptei. Se aprinsese un foc de paie, căci vîntul era rece. Cancelarul era lungit pe pămînt, cu Sheridan alături de el. Se zăreau în întunecul fulgerilor sinistre ale obuzurilor, cari se depărtau din ce în ce și flăcările se ridicau de la satul Beaumont. Francezii se retrăgeau repede și luptătorii dispăreau puțin câte puțin după mica colină unde se aflau cei câțiva oameni, nelăsând în urma lor da cât satul incendiat. Lupta era câștigată.

NOUTAȚI

Arad, 25 Octomvrie n. 1898.

Călătoria Impăratului Wilhelm II. Colonia germană din Constantinopol dorind să contribuiească la splendoarea sosirii împăratului german, a pregătit excepțional de frumos vaporul de pe Marea Neagră „Regele Carol I” aparținînd serviciului maritim român, pentru a întâmpina în largul mării escadra imperială. Marți dimineață mai multe sute de membri ai coloniei s'au imbarcat pe bordul vaporului, superb pavoazat și au plecat din Constantinopol întovărășiți de vapoare. La 5 mile a întîlnit voporul „Hohenzolern” încunjurat de încrușiătoarele germane, când a izbucnit urale frenetice din partea coloniei. Eleganța vaporului „Regele Carol I”, bogăția amenajamentului său precum și regularitatea în marș au fost mult admirate; mai mult, însă a fost lăudată disciplina exemplară a echipajului și afabilitatea comandantului. România a s'erbătorit cu acest prilej un mare succes.

Pociri de nume. Foaia oficioasă de alaltăieri vine și desminte pe ministrul, care a avut cinismul să spună în Dietă că nu se fac siluri cu maghiarisarea numelor. Ea spune că li-s'a luat voia d'a mai puține numele străbune la următorii nenorociți: Gheorghe Ioan boactăr la Maria-Radna a fost silit să ia numele de János, Vasilie Mranu slujbaş de tren tot în Maria Radna și-a schimbat numele în Ladányi, C. Daur slujbaş din Arad și-a pocit numele în Petöfi, ear F. Păduran și-l'a schimbat în Erdei. — Ai lui să fie!

O nouă prăbușală. Foile din Budapesta, cari până acum au fost rugate, ca să tacă tăcerea peștelui în chestia băncii din Ersekujvár, vin acum și intrerup tăcerea, spunînd, că directorul unei din cele mai vechi bănci maghiare, Moravitz János, după-ce a „manipulat” paralele băncii din Ersekujvár, s'a sinucis. Și la banca din Ersekujvar ca și la cea din Arad lipsesc bani cu sutele de mii. Până acum nu se știe cât fac pagubele, dar' se dă cu socoteala că-s enorme.

O demonstrație jidovească în Ungaria. Cetim în „Libre Parole” foaia lui: Drumont Se știe că Ungaria ca și Belgia și Svițera e o citadelă a jidanilor și s'a arătat de ziarele lor chiar fără nici o jenă că s'au făcut mai deunăzi rugăciuni publice în sinagoge din Budapesta pentru Dreyfus. Acum

în urmă a avut loc la Debretzin, oraș în mare parte jidovesc, o reprezentație teatrală intitulată căpitanul Dreyfus. Cu acea ocazie actorii cari jucau rolurile lui Dreyfus și a femeii sale au fost aclamați cu frenezie, ear' acela care juca rolul colonelului Paty du Clam, nici nu putea vorbi din cauza manifestărilor contrare. La eșirea din teatru tîrînimă se aținea, nici mai mult nici mai puțin de cât să dea o chelfăneală nenorocitului actor care jucase pe colonelul.

Cancerul (racul) din gât videcabil. Un funcționar de stat prusian, care suferea de cancer în gât, n'a voit să se supună operațiunii, cum l'au sfătuit medicii din Berlin, ca unic remediu. S'a dus la Praga, unde doi medici, Dr. Cerny și Dr. Truncick lecesc această boală cu preparate arsenice. După 5 luni de căutare, funcționarul a eșit din institut pe deplin vindecat. Până acum se credea, că în acest mod se poate vindeca numai racul de pe piele.

O comunicațiune telegrafică directă se va stabili în curînd între capitala imperiului german și Constantinopol, trecînd prin România. Firele pentru această linie telegrafică internațională vor fi de bronz silicios cu un diametru de 3 mm.

Hoți internaționali. Din Ceabru se scrie, că la gara de acolo o bandă de hoți au buzunărit public și apoi au luat-o la sănătoasa cătră Arad, ca să „opereze” și aici, unde nu o să le umble tocmai bine, deoarece ce a fost de buzunărit, au buzunărit Băcs Kriványi, Pless...

Statistica ziaristică. Ministerul de comerț a publicat săptămîna trecută raportul despre cantitatea ziarelor transportate prin poșta ungară în anul 1897. Scoatem din el câteva cifre:

Numărul total al exemplarelor expedate a fost de 92.634.829, cu 1'3 milioane mai puțin de cât în anul precedent 1896; din cifra indicată au fost expedate 3.533.476 în străinătate, pe când în 1896—5, 2.910.305, restul s'a împărțit înăuntrul țării.

Din străinătate au intrat 9.102.692 exemplare, cu 300.000 mai mult de cât în 1896; în cifra aceasta sunt cuprinse și ziarele din Austria cu 8.351.001, adică cu 405.001 mai mult de cât în anul precedent; din cealaltă „străinătate” va să zică au intrat numai 721.691, cu 117.195 exemplare mai puțin de cât în 1896.

Bibliografie. Nr. 32 din „Revista Populiară” ce-l primim la Redacție, conține un bogat și variat material literar.

— Din excelenta revistă populară „Albina” a apărut nuri 2 din anul al doilea cu următorul sumar:

Sp. Haretu, Apel cătră profesorii școalelor secundare. — I. O., Sfîrșitul lumii. — P. G., Mănăstirea Văraticul. — Ilarian Velculescu, Satul meu. — Gh., Teatrul național. — Dr. S. Argeșianu, Turbarea. — Const. N. Berevoescu, Peștera Dâmbovicioara. — A. D., Rîndunica. — Const. N. Mateescu, Păcală avocat. — Or., Din viața și obiceiurile animalelor. — Bibliografie. — Un serviciu arhieresc. — Inaugurarea societății Kalinderu. — O faptă vrednică de imitat. — Apel. — Or., Întîmplările săptămîni. — Informațiuni. — Adrese cătră redacție. — Poșta redacției. — Prețul cerealelor.

Ilustrațiuni: Mănăstirea Văraticul. — Teatrul național din București. — Un colț din peștera Dâmbovicioara. — Rîndunica.

Felurimi.

Cel mai înalt pisc din lume e Gaurisan-cav sau Mount-Everest în munții Himalaia, a cărui urcare până acum nu a succes nici unui turist. Acum un explorator englez cu numele Howel și-a propus să încerce la vară urcarea acestui pisc, înalt de 8800 metri. Howel va fi sprijinit în întreprinderea sa de societatea geografică din Londra și de

guvernul Indului. Se înțelege, că Howel va face această călătorie cu balonul.

Căldura în serviciul morții. Un meteorolog din Statele-Unite a compus o statistică, din care scoate rezultatul, că temperatura urcată sporește numărul casurilor de moarte. Datele statistice arată, că până când în restimpul dintre lunile Ianuarie și Martie s'au întemplat în Statele-Unite 1200 casuri de sinucidere, în celelalte luni (Iulie—Septemvrie) s'au întemplat 1600. În lunile de eamnă s'au întemplat 1700 de omoruri, ear' în lunile de vară 2500. Chiar și julecata plebei (linch) obvine mai des în lunile de vară, de cât în cele de eamnă. Astfel astă eamnă s'au întemplat numai 50 casuri de aceste, pe când în lunile de vară 113 înși și-au dat sfîrșitul linchuiți de popor.

Invitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe al IV-lea Quartal resp. al II-lea sem. 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

în Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	„ 5.—
Pe 1/4 an	„ 2.50
Pe o lună	1.—

Pentru România și străinătate.

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația „TRIBUNA POPORULUI.”

ULTIME ȘTIRI

Francia antisemită.

Paris, 24 Octomvrie. „Liza antisemită” franceză a lipit în tot orașul placate, în cari Ovrecii sunt restejliți cu termeni foarte aspri, că țintesc a compromite apărarea națională, adică armata; că sunt cauza crizei economice care bîntue Francia, și organizează rebel civil. Francezii sunt provocați a pune la cale, Marți, 25 c., în împregiurimile parlamentului, o manifestăție grandioasă antisemită.

Monarchul întors.

Budapesta, 24 Octomvrie. M. Sa Monarchul a sosit azi dimineață aici, la oarele 5 și 40 minute De la gară M. Sa s'a dus la palatul din Buda, unde la oarele 10 a acordat audiențe generale. După amiazi, cu trenul de 2.30 monarchul a plecat la Gödöllö, de unde va veni Joi în capitală, pentru a acorda din nou audiențe.

Editor: Arrel Popovici-Bărcianu. Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu.

Bibliografie.

Gramatica română pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad, 1898. Editura autorului. Prețul: 60 cr. v. a. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului“.

Calendarul Bisericii de Răsărit în stil vechiu și nou, cu noi reguli de comput aplicabile și la calendarul bisericii de apus de F. Donici, inginer, fost ministru al lucrărilor publice. Cartea a apărut în Craiova la tipografia națională Radian și Ignat Samița.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră” de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numererele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visuri”, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad”, cere. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proza”. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese”. — Nr. 6. N. Macoviciuc, „Dela Sate”, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!” comedie. Nr. 8-9 O. G. Lecea, „Istoria Țiganilor”, Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice”, Nr. 11-12 E. Hodoș, „Cânteece Bănățene”, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

Bibliografii: a apărut și se află de vânzare la administrația „Tribunei Poporului” și la autor „Vieritul” de Petru Vanceu învățator în Maderat p. u. Pancota, cu prețul 60 cr. O carte foarte instructivă pentru economii ce se ocupă cu vieritul, pe care o recomandăm cu plăcere.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie

A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I 1) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1814 până la încheierea Tractatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tractatul de Paris.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decemvrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septemvrie, până la 21 Decemvrie 1858

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 10 Septemvrie până a 10 Decemvrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

Bibliografie. Gramatica română pentru școlaele primare, de profesorul Ioan Petran Partea I. Proposițiunea simplă curată. Cartea a apărut în editura autorului în Arad. Prețul unui exemplar 15 cr. v. a.

Tocemai acum a apărut „Gramatica limbii cline”, după Curtius - Hartel, de Paul Budiu, prof. gimn. Acesta este al doilea op din editura fundului „Coresi” din Brașov. Manualul acesta de școală este aprobat de ministerul reg. ung. de culte și instrucțiune publică și e menit să umplă un gol în literatura noastră didactică. Prețul: 2 fl. 60 cr.

La administrațiunea „Tribunei Poporului”.

se află de vânzare

următoarele cărți pentru școlaele populare.

Table listing books for sale: ABC Carte de cetire de Iosif Moldovan, N. Stef etc. 20 cr; A doua carte de cetire, de mai mulți prietini, Brașov 28; Geografia Patriei de Ioan Dariu 25; Istoria bisericească 30; Ioan Popescu: Carte de cetire II, prelucrată de Dr. Petru Șpan 30; Întăia carte de scriere și cetire pentru învățământul limbei maghiare de Ioan Roman 10; Gramatica română de Ioan Petran profesor 15; Micul catechis 15; Istoria Patriei de Ioan Dariu 25; Carte de cetire și deprindere în limba maghiară de Wilhelm Groo 24.

precum și requisite de scris.

Rugăm deci pe toți domnii învățatori a ne onora cu comanda lor pentru anul acesta școlastic.

La facerea comandelor, cari se vor efectui prompt, sunt rugați a adauga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Tribuna Poporului.

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului”.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI”

Valabil dela 1 Octomvrie 1898.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1898.

Table of train routes from Arad to Budapest, Teiuș, and other locations. Columns include destination, departure time (dim.), arrival time (a. m.), and return time (seara).

Table of train routes from Arad to Claba, Oradea, Timișoara, and Seghedin. Columns include destination, departure time (dim.), arrival time (a. m.), and return time (seara).

Table of train routes from Seghedin to Arad, Brad, and other locations. Columns include destination, departure time (dim.), arrival time (a. m.), and return time (seara).

Table of train routes from Törnova-Cheriu, St. Ana, Chitighaz, and other locations. Columns include destination, departure time (dim.), arrival time (a. m.), and return time (seara).